

Nr.316 din 18 octombrie 2023

**Către: CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII
MOLDOVA**

Aviz

*la proiectul definitivat al hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de
amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale
(număr unic 771/CS/2023)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat solicitarea Cancelariei de Stat Nr. 29 - 06 – 10784 din 10.10.2023 de a prezenta aviz repetat asupra proiectului definitivat al hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale (număr unic 771/CS/2023) – în continuare Proiectul.

CALM a analizat prevederile Proiectului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL), stabilind următoarele.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14;
- ❖ Codul electoral al Republicii Moldova, nr. 325/2022;
- ❖ Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003;
- ❖ Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova;
- ❖ Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă;
- ❖ Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală;
- ❖ Legea nr. 225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale;
- ❖ Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional;
- ❖ Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- ❖ Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014;
- ❖ Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale;
- ❖ Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice;
- ❖ Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar

3. Constatări/obiecții și propuneri la proiect:

Proiectul este elaborat în vederea executării prevederilor Legii nr.225/2023 privind amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale, reieșind din Strategia de reformă a administrației publice pentru perioada 2023-2030, aprobată prin hotărârea de Guvern nr. 126/2023, precum și din Programul pentru anii 2023-2026 privind implementarea Strategiei de reformă a administrației publice pentru perioada 2023-2030.

Finalitatea așteptată, potrivit Proiectului, este consolidarea capacității administrative ale autorităților administrației publice locale și prestarea serviciilor publice de calitate și accesibile populației, adecvate cerințelor cetățenilor.

Proiectul atestă elemente de centralizare și birocratizare excesivă a întregului proces, insuficientă certitudine și de garanții insuficiente ce vizează în special stimulentele financiare și fiscale prin modificarea mecanismului de alocare a impozitului pe venit ale persoanelor fizice și juridice. De asemenea, nu este clar definit rolul referendumului local, atât timp cât se pare că rezultatele acestuia pot fi ignorate la adoptarea deciziilor consiliilor locale.

În contextul constatărilor expuse, **menționăm următoarele propuneri și obiecții.**

3.1. La pct. 5 sbpct. 2) din proiect (Metodologia) sintagma „*se acceptă o deviație de cel mult 10% de la numărul minim de locuitori prevăzut la prezentul subpunct*” **se propune de exclus**, deoarece conform prevederilor legale, numărul de locuitori este un criteriu orientativ și pot exista alte avantaje care compensează un număr mai mic de populație. De asemenea, la sbpct. 3), la început, se propune de completat cu cuvintele „de regulă distanța maximă...”, iar ultima sintagmă, privind „depășirea cu 5 km” **se propune de exclus**.

3.2. La pct. 8 din proiect considerăm că lipsesc **așa criterii importante cum sunt infrastructura și calitatea drumurilor de acces, dar și distanța de la centrul geografic al UAT amalgamate. De asemenea, lipsește (pct. 37 din proiect) condiția de validare: rezultatele referendumului local.**

3.3. Pct. 13 din Metodologia ce se aprobă prin proiectul de hotărâre (*Examinarea propunerii și adoptarea deciziei de către consiliile locale ale UAT vizate privind inițierea procesului de amalgamare voluntară a UAT are loc conform procedurii și în modul prevăzut de Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală și de regulamentele consiliilor locale respective aprobate în baza Regulamentului cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 457/2003*), **se propune completarea cu textul cu următorul cuprins: „Prin deciziile de inițiere a procesului de amalgamare voluntară a UAT, consiliile locale delegă reprezentanții săi în Grupul de lucru comun al UAT participante la procesul de amalgamare voluntară”.** Propunerea urmărește debirocratizarea și facilitarea procedurii reglementate.

3.4. Conținutul pct. 25 din proiect îl considerăm exagerat de complex și amănunțit, fiind recomandarea de a-l reformula cu un conținut mai succint. Totodată considerăm că trebuie să existe 2 decizii: de inițiere a procesului și de aprobare a rezultatelor sau amalgamarea propriu zisă.

3.5. În contextul pct. 37 din proiect, considerăm că este diminuată importanța referendumului local ca unul din elementele cheie ale democrației locale, respectiv în finalul punctului **se propune de completat cu sintagma „conform rezultatelor referendumului local”.**

3.6. Privind Fondul pentru amalgamare voluntară, acesta este destul de centralizat și incert, și nu conține nimic legat de consolidarea bazei fiscale și de venituri a APL. Respectiv, se propune de inclus sursele (impozite și taxe de stat: % din aceste, cum ar fi IVPJ, IVPF la domiciliu, accize, etc.) pentru asigurarea investițiilor capitale și veniturilor proprii suplimentare ale APL amalgamate.

3.7. În pct. 46 (*În cazul unui aviz negativ, Cancelaria de Stat informează UAT vizate și le remite avizul motivat, inclusiv recomandări privind remedierea neajunsurilor depistate. În dependență de natura neajunsurilor identificate, acestea vor fi soluționate după cum urmează: 1) în cazul în care procesul de amalgamare voluntară nu corespunde criteriilor și condițiilor de amalgamare voluntară prevăzute în Capitolul II din prezenta Metodologie, după caz, pot fi recomandate următoarele măsuri de remediere, în fiecare caz cu reluarea procesului de la etapa revizuirii proiectului de decizii ale consiliilor locale, repetarea consultărilor publice și adoptarea repetată a proiectelor de decizii de amalgamare de către consiliilor locale ale UAT participante*), se propune substituirea cuvintelor „repetată a proiectelor de decizii” cu cuvintele „noilor proiecte de decizii, cu revocarea deciziilor anterioare”.

3.8. În pct. 55 (*UAT amalgamată este succesorul de drept al tuturor bunurilor, drepturilor și obligațiilor ale tuturor UAT comasate. Teritoriul UAT amalgamate reprezintă suma tuturor UAT comasate în procesul respectiv de amalgamare voluntară, fiind determinat de limitele exterioare ale hotarelor administrative ale UAT amalgamate, care urmează să fie cartografiate cu utilizarea mijloacelor moderne de poziționare globală (GPS)*), se propune excluderea cuvintelor „, care urmează să fie cartografiate cu utilizarea mijloacelor moderne de poziționare globală (GPS)”. Hotarele administrative ale UAT și hotarele intravilanului localității se stabilesc conform Instrucțiunii aprobate prin Ordinului Directorului general al Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 109/2016 urmare a executării lucrărilor cadastrale corespunzătoare. Cartografierea nu face parte din aceste lucrări și nu este relevantă procesului în cauză.

3.9. În anexa nr. 2 (Formularul pentru realizarea caracteristicii economice a localităților), pct.6, cuvintele „lucrătorilor din organele administrației publice locale” se propune substituirea cu cuvintele „angajaților din administrația publică locală”.

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că Proiectul poate fi susținut spre a fi promovat, doar după introducerea propunerilor menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

